

T.C.
GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
Adana Vergi Dairesi Başkanlığı
(Mükellef Hizmetleri Gelir Grup Müdürlüğü)

Sayı :B.07.1.GİB.4.01.16.02/ 1010

22.04.2009

Konu : Döviz cinsinden alınan avanslarda
kur değerlemesi ve fatura düzenlemesi

KDV 26 Md.

VUK 280, 281, 285. Md.

.....SAN.A.Ş.

İlgi .....03.2009 tarih ve ..... sayılı dilekçeniz.

İlgide kayıtlı dilekçenizde özetle; ..... Vergi Dairesi Müdürlüğü'nün ..... vergi numaralı mükellefi olduğunuz, dahilde döviz cinsinden alınan sipariş avanslarının geçici beyan dönem sonları kur değerlemesine tabi tutulup tutulmayacağı, tutulacak ise lehte veya aleyhte oluşan kur farkı için fatura düzenlenip düzenlenmeyeceği, fatura düzenlenecek ise KDV talep edilip edilmeyeceği hususlarında tereddüt hasıl olduğu belirtilerek bu hususlarda bilgi verilmesi istenmektedir.

VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN

Bilindiği gibi, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 280'inci maddesinde; “Yabancı paralar borsa rayici ile değerlendirilir. Borsa rayicinin takarrüründe muvazaa olduğu anlaşılırsa bu rayiç yerine alış bedeli esas alınır.

Yabancı paranın borsada rayici yoksa, değerlemeye uygulanacak kur Maliye Bakanlığınca tespit olunur.

Bu madde hükmü yabancı para ile olan senetli veya senetsiz alacaklar ve borçlar hakkında da caridir. Bunlardan vadesi gelmemiş senede bağlı alacak ve borçlar, bu Kanununun 281 ve 285'inci maddeleri uyarınca değerlendirme günü kıymetine irca edilebilir. Ancak senette faiz oranının yazılı olmadığı durumlarda değerlendirme gününde geçerli olan Londra Bankalar Arası Faiz Oranı (LİBOR) esas alınır.” denilmektedir.

217 seri no'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği'nin “Geçici Vergiye Esas Kazancın Tespiti” başlıklı 3'üncü bölümünde; “...Geçici vergiye esas kazançların tespitinde, Vergi Usul Kanununun değerlemeye ilişkin hükümlerinin de dikkate alınması gerekmektedir. Değerleme işlemleri ise geçici vergi döneminin kapandığı tarih itibariyle yapılacaktır.” açıklaması yapılmıştır.

Diğer taraftan, alıcı tarafından satıcıya verilen avanslar belirli bir malın teslimini veya belirli bir hizmetin yerine getirilmesini isteme hakkını temsil etmekte ve sonuç olarak emtianın veya hizmetin maliyetine dönüşmekte, emtianın/hizmetin toplam bedelinden ise mahsup edilmektedir. Satıcının alıcıdan aldığı avanslar da, gelecekte yapılacak mal ve hizmet teslimleri karşılığında bedellerinin peşin olarak tahsil edilmesidir. Teslim edilecek mal veya görülecek hizmetin bedelinden mahsup edilerek işlem yapılacaktır.

Öte yandan, anılan Kanununun 229'uncu maddesinde fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesika olarak tanımlanmış olup, aynı Kanununun 231'inci maddesinin (5) numaralı bendinde de faturanın malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenleneceği, bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturaların hiç düzenlenmemiş sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu açıklamalara göre;

1-Yabancı para cinsinden alınan veya verilen avanslar yabancı para cinsinden olan borç ve alacak hükmünde olduğundan, geçici vergiye esas kazançların tespitinde söz konusu avansların Vergi Usul Kanununun yukarıdaki hükümlerinin de dikkate alınarak değerlemeye tabi tutulması gerekmektedir.

2-Yabancı para cinsinden sipariş avansı alınarak satılan malların alıcı firmaya teslim edildiği tarihte satıcı firma tarafından düzenlenmesi zorunlu olan fatura, lehte veya aleyhte oluşan kur farklarını da içereceğinden, alınan bu avanslara ilişkin kur farkları için ayrıca fatura düzenlenmesine gerek bulunmamaktadır.

Ödemenin vergiyi doğuran olayın meydana geldiği tarihten sonra yapılması durumunda, bu ödeme nedeniyle ortaya çıkacak kur farkı üzerinden fatura düzenleneceği tabiidir.

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 26'ncı maddesinde ise, bedelin döviz ile hesaplanması halinde dövizin, vergiyi doğuran olayın meydana geldiği andaki cari kur üzerinden Türk Parasına çevrileceği hükme bağlanmıştır. Kanunun 10'uncu maddesinin (a) bendine göre vergiyi doğuran olay, teslim veya hizmet işleminin yapılmasıyla meydana gelmektedir. Aynı maddenin (b) bendinde ise malın tesliminden veya hizmetin yapılmasından önce fatura veya benzeri belgeler verilmesi halinde, bu belgelerde gösterilen miktarla sınırlı olmak üzere fatura veya benzeri belgelerin düzenlenmesi ile de vergiyi doğuran olayın meydana geleceği hükme bağlanmıştır.

Bu hükümlere göre, dilekçenizde bahsi geçen olayda döviz cinsinden alınan sipariş avansları ile üretilen malların alıcıya teslim edildiği tarihte düzenlenecek faturada, bedelin belirlendiği döviz tutarının teslim tarihi itibarıyla Türk Lirasına çevrilerek katma değer vergisi hesaplanması gerekmektedir. Teslimden önce fatura düzenlenmesi halinde ise faturanın düzenlendiği tarih itibarıyla dövizin Türk Lirasına çevrilerek, bulunacak bedel üzerinden katma değer vergisi hesaplanacağı tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

.....
Başkan a.
Gelir İdaresi Grup Müdürü